

**UCHWAŁA NR XVII/207/15
RADY MIASTA PIEKARY ŚLĄSKIE**

z dnia 22 grudnia 2015 r.

**w sprawie przyjęcia Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Miasta Piekary
Śląskie na rok 2016**

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1515) oraz art. 4¹ ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r.o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1286 z późn. zm.)

**Rada Miasta Piekary Śląskie
uchwala:**

§ 1. Przyjąć Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Miasta Piekary Śląskie na rok 2016, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Zobowiązać Prezydenta Miasta do przedłożenia Radzie Miasta rocznego sprawozdania z realizacji Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Miasta Piekary Śląskie do dnia 31 marca 2017 roku.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Piekary Śląskie.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2016 roku.

Przewodniczący Rady Miasta
Piekary Śląskie

dr inż. Piotr Buchwald

Załącznik do Uchwały Nr XVII/207/15
Rady Miasta Piekary Śląskie
z dnia 22 grudnia 2015 r.

**PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
MIASTA PIEKARY ŚLĄSKIE
NA ROK 2016**

WPROWADZENIE

Uzależnienie od alkoholu jest jednym z najpoważniejszych problemów społecznych w naszym kraju. Dane na temat wzrostu spożywania alkoholu, w tym przez młodzież, znacznego obniżania wieku inicjacji alkoholowej, przemocy w rodzinie, szkód spowodowanych przez pijących, a także ogólnego przyzwolenia społecznego na spożywanie alkoholu przez młodych ludzi ukierunkowują działania w tym zakresie w stronę profilaktyki alkoholowej oraz pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom.

Ze względu na rozmiary tych zjawisk oraz ich społeczne i ekonomiczne koszty, ważne jest kontynuowanie działań w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Głównym celem programu jest przeciwdziałanie i łagodzenie skutków marginalizacji i wykluczenia społecznego, w szczególności poprzez podejmowanie, wzmocnienie i inspirowanie działań na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Program zawiera szereg zadań, które będą realizowane z uwzględnieniem aktualnych potrzeb lokalnych oraz wykorzystaniem istniejących zasobów służących rozwiązywaniu problemów uzależnień. Realizacja zadań obejmuje przede wszystkim zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu, pomocy rodzinom, w których występują problemy uzależnienia, ze szczególną uwagą na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Bardzo ważnym obszarem działań jest prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjno-edukacyjnej wśród dzieci i młodzieży uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych, realizowanych przez profesjonalnie przygotowaną kadrę profilaktyków.

Program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych stanowi prawną podstawę podejmowanych działań i wchodzi w skład strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Podstawę prawną rozwiązywania problemów alkoholowych stanowi ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, która ponadto w sposób jednoznaczny określa, że dochody z opłat za zezwolenia wydane na podstawie art. 18 lub art.18¹ oraz dochody z opłat określonych w art. 11¹ tejże ustawy, wykorzystywane będą na realizację gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz gminnych programów przeciwdziałania narkomanii i nie mogą być przeznaczane na inne cele. Dokumentami, z którymi koresponduje realizacja gminnych programów są ponadto: Narodowy Program Zdrowia, Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego oraz Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Województwie Śląskim.

Punktem wyjścia do przygotowywanych programów naprawczych jest diagnoza szkód wynikających z nadużywania alkoholu oraz określenie populacji bezpośrednio lub pośrednio dotkniętych tymi szkodami. Istotą działań profilaktycznych jest przeciwdziałanie zagrożeniom, które są oceniane jako szkodliwe i niepożądane w danej społeczności. Monitorowanie problemów związanych z piciem alkoholu w społeczności lokalnej to najlepszy sposób zebrania informacji o tym, z jakimi problemami musi się aktualnie zmierzyć dana gmina.

Na terenie miasta Piekary Śląskie funkcjonuje szereg podmiotów, które w ramach swych zadań statutowych podejmują działania z zakresu profilaktyki, edukacji i terapii uzależnień. Program Profilaktyki i

Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zakłada wykorzystanie wiedzy teoretycznej i praktycznej tych podmiotów poprzez ich uczestnictwo w realizacji szczegółowych zadań wynikających z Programu.

Diagnoza problemów alkoholowych w mieście Piekary Śląskie wskazuje na konieczność strategicznego traktowania działań służących rozwiązywaniu tych problemów.

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych miasta Piekary Śląskie na rok 2016 stanowi część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych miasta Piekary Śląskie na lata 2016 – 2020 i jest realizowany przez Urząd Miasta Piekary Śląskie.

Mając powyższe na uwadze **Rada Miasta Piekary Śląskie wprowadza oraz przyjmuje do realizacji Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych miasta Piekary Śląskie na rok 2016.**

DIAGNOZA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W MIEŚCIE PIEKARY ŚLĄSKIE

I. ZASOBY:

- 1) od 1984 roku w Piekarach Śląskich działa Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 2) od 1992 roku w Piekarach Śląskich działa Piekarskie Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich „Klub Abstynenta PIĄTKA”, które prowadzi grupy terapeutyczne dla: uzależnionych (grupa AA), współuzależnionych (grupa Al-Anon), dzieci z rodzin alkoholowych (grupa Al.-Ateen), dorosłych dzieci alkoholików (grupa DDA);
- 3) „Telefon Zaufania” dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin oraz „Telefon Zaufania” dla dzieci - ofiar przemocy domowej;
- 4) pięć świetlic środowiskowych dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych;
- 5) Ochronka Charytatywna przy Bazylice Piekarskiej dożywająca dzieci z rodzin najuboższych z terenu całego miasta;
- 6) punkt Interwencji Kryzysowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie zajmujący się m.in. udzielaniem pomocy osobom doświadczającym przemocy oraz prowadzeniem interwencji rodzinnych w sytuacjach kryzysowych;
- 7) grupy wsparcia dla osób znajdujących się w sytuacjach przemocy domowej;
- 8) Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 9) Przeszkolony zespół realizatorów szkolnych programów profilaktycznych w obszarach przeciwdziałania alkoholizmowi, przemocy domowej i agresji;
- 10) ponad 170-osobowa grupa nauczycieli oraz trenerów sportowych przeszkolonych w zakresie wczesnej profilaktyki uzależnień.

II. SZKODY:

- 1) w Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zgłoszone są 2194 osoby nadmiernie i szkodliwie pijące alkohol, co stanowi 4,1% piekarskiej populacji - do 30.11.2015r. zgłoszono 57 nowych osób, w tym 16 kobiet;
- 2) 15,4% osób zgłoszonych do Komisji stanowią kobiety;
- 3) około 7 tysięcy osób w mieście to osoby współuzależnione, czyli dorośli oraz dzieci żyjące w rodzinach alkoholowych, doznający różnorodnych szkód, zwłaszcza w wymiarze psychologicznym i społecznym;
- 4) do 30.11.2015r. w 86 piekarskich rodzinach zastosowano procedurę „Niebieskiej Karty” dotyczącą ujawniania przemocy domowej;
- 5) do 30.11.2015r. w bytomskim Centrum Pomocy Osobom Uzależnionym od Alkoholizmu przebywało 746 mieszkańców Piekarów Śląskich, w tym 62 kobiety;

- 6) w 2014 roku 342 piekarzan skorzystało ze świadczeń zdrowotnych w zakresie terapii uzależnienia i współuzależnienia, 15 osób podjęło leczenie odwykowe zamknięte, 29 osób leczenie ambulatoryjne, 5 osób przeszło detoksykację;
- 7) uwzględniając liczbę mieszkańców Piekar Śląskich na jeden punkt sprzedaży alkoholu przypada 303 piekarzan;
- 8) z badań przeprowadzonych przez Pracownię Profilaktyki "Meritum" z Krakowa na grupie 100 osób dorosłych, 115 uczniów szkół podstawowych i 300 uczniów szkół gimnazjalnych wynika, że:
- a) główne problemy społeczne w opinii dorosłych mieszkańców Piekar Śląskich to bezrobocie, przemoc i uzależnienie od alkoholu,
 - b) 75% dorosłych badanych zna osoby ze swojego otoczenia, które zmagają się z problemem alkoholowym,
 - c) dorośli najczęściej spożywają piwo (45%), wino (37%), wódkę (3%), inne alkohole (15%),
 - d) wśród uczniów szkół podstawowych 50% respondentów nigdy nie piło alkoholu, 26% spróbowało alkoholu, 24% pije alkohol sporadycznie;
 - e) 20% uczniów uznało, że nieletni mogą kupić alkohol bez problemu, 80% jest odmiennego zdania,
 - f) 68% uczniów szkół podstawowych uważa, że piwo nie jest alkoholem,
 - g) 50% badanych wskazuje, że ich rówieśnicy palą papierosy, 29% wskazuje, że nie palą, 21% nie ma zdania na ten temat,
 - h) 71% gimnazjalistów spróbowało alkoholu, 13% pije okazjonalnie, a 16% nigdy nie piło alkoholu,
 - i) gimnazjaliści spożywają alkohol na dyskotekach (52% badanych), na świeżym powietrzu - 20%, na wycieczkach - 15% i w domu - 13%,
 - j) motywy sięgania przez gimnazjalistów po alkohol: 51% w celu zainspirowania innych, 49% w celu lepszej zabawy,
- 9) wyniki badań przeprowadzonych przez Małopolskie Centrum Profilaktyki z Krakowa w 100 losowo wybranych punktach sprzedaży napojów alkoholowych na terenie miasta Piekary Śląskie w ramach kampanii „Młodzi bez alkoholu”:
- a) w 58 punktach sprzedaży alkoholu poproszono nieletniego kupującego piwo o dowód osobisty i alkoholu nie sprzedano,
 - b) w 42 punktach sprzedano piwo nieletniej osobie, w tym w 15 punktach sprzedawca zapytał o dowód osobisty, ale mimo jego braku sprzedał alkohol, zaś w 27 punktach w ogóle nie poproszono o dowód i alkohol sprzedano,
- 10) do 30.11.2015r. pijani kierowcy spowodowali 3 kolizje drogowe i 1 wypadek, ujawniono 162 osoby, które popełniły przestępstwa i wykroczenia wynikające z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

PODSTAWOWE KIERUNKI DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNYCH NA 2016 ROK

I. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu:

- 1) zwiększanie dostępności profesjonalnej terapii uzależnienia i współuzależnienia dla mieszkańców miasta poprzez finansowanie programów psychoterapii grupowej i indywidualnej;
- 2) wspieranie działalności poradni terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia funkcjonujących w mieście;
- 3) dofinansowanie szkoleń podnoszących kwalifikacje osób prowadzących terapię uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu;
- 4) partycypacja w kosztach pobytu mieszkańców Piekar Śląskich w Centrum Interwencji Kryzysowej i Przeciwdziałania Uzależnieniom w Bytomiu;

- 5) finansowanie zajęć terapeutycznych odbywających się w trakcie obozów rodzinno-terapeutycznych i rajdów trzeźwościowych;
- 6) realizacja programów z zakresu profilaktyki i edukacji zdrowotnej dla dzieci i młodzieży szkolnej oraz w środowiskach dysfunkcyjnych;
- 7) finansowanie kosztów opinii biegłych sądowych orzekających w przedmiocie uzależnienia od alkoholu;
- 8) finansowanie kosztów postępowania sądowego w przedmiocie zobowiązania do leczenia odwykowego;
- 9) przeprowadzanie wywiadów środowiskowych w rodzinach zagrożonych uzależnieniem od alkoholu.

II. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:

- 1) finansowanie działalności świetlic dla dzieci szkolnych i Ochronki Charytatywnej przy Parafii Najświętszej Marii Panny i św. Bartłomieja, w tym dożywanie dzieci ze środowisk dysfunkcyjnych;
- 2) prowadzenie Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu udzielającego pomocy doraźnej i interwencyjnej w zakresie porad psychologicznych i prawnych;
- 3) finansowanie działalności „Telefonu Zaufania” dla osób z problemem alkoholowym i ich rodzin;
- 4) współpraca z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie, Policją i innymi podmiotami w zakresie realizacji procedury „Niebieskiej Karty”;
- 5) prowadzenie grup wsparcia oraz innych działań korekcyjno - interwencyjnych dla ofiar i sprawców przemocy domowej;
- 6) udzielanie porad prawnych osobom wykluczonym społecznie;
- 7) podnoszenie kompetencji i kwalifikacji zawodowych pracowników służb, instytucji i organizacji zapewniających rodzinom ochronę przed przemocą;
- 8) zapewnienie rodzinom zagrożonym przemocą dostępu do informacji o możliwościach kompleksowej pomocy, w tym prawnej (publikacje, poradniki, ulotki, broszury, plakaty);
- 9) ochrona dzieci przed skutkami alkoholizmu rodziców i zapewnianie im spokojnego dzieciństwa – współpraca z Terenowym Komitetem Ochrony Praw Dziecka oraz Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną;
- 10) upowszechnianie standardów interdyscyplinarnej pracy na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 11) przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu poprzez udzielanie pomocy rodzinom dysfunkcyjnym;
- 12) organizacja lokalnych kampanii i konferencji ukierunkowanych na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz mających na celu wzmacnianie więzi rodzinnych;
- 13) finansowanie programów psychoterapii dla Dorosłych Dzieci Alkoholików (DDA);
- 14) realizacja szkoleń dla grup zawodowych, rodziców i opiekunów w zakresie Płodowego Zespołu Alkoholowego (FAS).

III. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla dzieci i młodzieży:

- 1) kontynuacja działań związanych z realizacją profesjonalnych programów edukacyjno - profilaktycznych dla dzieci i młodzieży zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi, w tym wdrażanie programów interwencyjnych;
- 2) wspieranie programów i przedsięwzięć profilaktycznych opracowywanych i realizowanych przez młodzież, a skierowanych do grup rówieśniczych;
- 3) realizacja programów stanowiących alternatywę wobec używania alkoholu przez dzieci i młodzież, w tym wyjazdy turystyczno-rekreacyjne i organizacja szkolnego współzawodnictwa sportowego;

- 4) finansowanie zajęć pozalekcyjnych z elementami wczesnej profilaktyki uzależnień w szkołach oraz zakup sprzętu sportowego dla dzieci i młodzieży;
- 5) organizacja wypoczynku dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych;
- 6) organizacja lokalnych imprez dla dzieci i młodzieży o charakterze kulturalnym i sportowo-turystycznym;
- 7) propagowanie pozytywnych wzorców zachowań poprzez wspieranie imprez promujących trzeźwy styl życia;
- 8) organizowanie działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców;
- 9) inspirowanie działań na rzecz współpracy służb i instytucji odpowiedzialnych za bezpieczeństwo w miejscach publicznych;
- 10) podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych oraz przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia;
- 11) dofinansowanie przedsięwzięć profilaktycznych realizowanych przez organizacje pozarządowe;
- 12) udział w lokalnych, regionalnych i ogólnopolskich kampaniach społecznych związanych z profilaktyką uzależnień;
- 13) organizowanie badań, sondaży, lokalnych diagnoz i ekspertyz pozwalających ocenić aktualny stan problemów uzależnień, istniejących zasobów oraz planowanych środków zapobiegawczych;

IV. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień:

- 1) wspieranie działań samopomocowych w sferze rozwiązywania problemów alkoholowych, w tym dofinansowanie działalności Klubu Abstynenta „Piątka”;
- 2) finansowanie kosztów uruchomienia określonych oddziaływań terapeutycznych realizowanych na terenie stowarzyszeń trzeźwościowych po zakończonym leczeniu w placówce odwykowej;
- 3) dofinansowanie szkoleń dla członków organizacji trzeźwościowych;
- 4) doskonalenie form oddziaływań prawnych i społecznych w stosunku do osób nadużywających alkoholu, stosujących przemoc w rodzinie, łamiących prawo i ogólnie przyjęte normy społeczne poprzez zapewnienie prawidłowego funkcjonowania Gminnej Komisji do spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 5) finansowanie szkoleń zwiększających kompetencje i doskonalących umiejętności członków Gminnej Komisji do spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

V. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13 i 15 Ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego

Podejmowanie działań we współpracy z Policją w przypadkach złamania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim lub nietrzeźwym, sprzedaży pod zastaw lub na kredyt oraz złamania zakazów promocji i reklamy napojów alkoholowych.

VI. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej

1. Wspieranie organizacji zajęć reintegracyjnych dla osób uzależnionych od alkoholu po zakończeniu programu psychoterapii w zakładzie lecznictwa odwykowego.

2. Podejmowanie działań mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków, bezdomnych, chorych psychicznie, długotrwale bezrobotnych, zwalnianych z zakładów karnych we współpracy z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie i Powiatowym Urzędem Pracy.

VII. Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- opracowuje projekt Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych miasta Piekary Śląskie;

- rozpatruje, ocenia i opiniuje wnioski realizatorów zadań wynikających z Programu Profilaktyki;
- zgodnie z art.18 ust. 3a ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi opiniuje wnioski o wydanie zezwoleń na sprzedaż alkoholu wydając postanowienia zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z obowiązującymi uchwałami Rady Miasta w Piekarach Śląskich;
- podejmuje działania zmierzające do poddania się leczeniu odwykowemu osób uzależnionych od alkoholu poprzez przeprowadzanie rozmów motywujących;
- prowadzi politykę informacyjną o możliwości interwencji wobec osób nadużywających alkoholu;
- członkowie Komisji biorą udział w pracach grup roboczych oraz Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przemocy w rodzinie;
- pozostałe zasady działania członków Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zostały określone w Regulaminie działania Komisji.

2. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji do spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- ustala się wynagrodzenia dla członków Gminnej Komisji do spraw Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Piekarach Śląskich za udział w posiedzeniu Komisji w następujący sposób:
 - a) przewodniczący Komisji – 10% minimalnego wynagrodzenia za pracę;
 - b) pozostali członkowie Komisji – 7% minimalnego wynagrodzenia za pracę.

3. Wypłata wynagrodzeń nastąpi na podstawie listy obecności zatwierdzonej przez przewodniczącego Komisji.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 1286 z późn. zm.) rada gminy corocznie uchwała gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, stanowiący część strategii rozwiązywania problemów społecznych.

Zgodnie z art. 4¹ ust. 5 wyżej cytowanej ustawy gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych zawiera również zasady wynagradzania członków gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.